

Jona bid opnieuw (XIII)

Prediking over Jona 4: 1 -5

‘Dit verdroot Jona met groot verdriet, en zijn toorn ontstak. En hij bad tot den HEERE, en zeide: Och HEERE! was dit mijn woord niet, als ik nog in mijn land was? Daarom kwam ik het voor, vluchtende naar Tarsis; want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad. Nu dan, HEERE! neem toch mijn ziel van mij; want het is mij beter te sterven dan te leven. En de HEERE zeide: Is uw toorn billijk ontstoken? Jona nu ging ter stad uit, en zette zich tegen het oosten der stad; en hij maakte zich aldaar een verdek, en zat daaronder in de schaduw, totdat hij zag, wat van de stad zou worden.

Liturgie:

Psalm 119 : 87

Psalm 119 : 88

Jona 4:1-5

Psalm 103 : 4, 5, 6

Psalm 32 : 5

Psalm 145 : 6

Gemeente,

De laatste keer overdachten wij de vruchten van de prediking van Jona. Hij had immers dagen aaneen geroepen: ‘Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd’. De koning hoorde ervan en besloot met zijn groten onmiddellijk tot een algemeen vasten. Hij zelf ging erin voor. Ook de dieren werden erin betrokken. Mensen en dieren moesten sterk tot God roepen. Er was een algemene en diepe verootmoediging. Wie weet, zo eindigde de proclamatie, ‘God mocht zich wenden van de hittigheid Zijns toorns en berouw hebben van het kwaad.’ En inderdaad de Heere zag hun werken, dat zij zich bekeerden en het berouwde God over het kwaad dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet. Door Ninevé ging een golf van ontroering toen de veertigste dag verstreek en er niets gebeurde. Zij waren buiten zichzelf van vreugde, toen na hun angstig klagen de Heere de zon weer deed opgaan en de hitte van Zijn toorn was afgewend en zij als uit de as van hun ellende weer mochten opstaan en hun boetekleed weer mochten afleggen.

Maar nu keert het vierde hoofdstuk weer terug naar Jona. Waar was deze profeet gebleven? In Ninevé? O nee, daarbuiten. Op enige afstand heeft hij een plaatsje gezocht, waar hij kon gadeslaan hoe Ninevé zou worden omgekeerd op de veertigste dag. Maar het gebeurde niet. Hoe was Jona daaronder? Dat zegt ons het eerste vers. ‘Dat verdroot Jona met groot verdriet en zijn toorn ontstak’. Ja, gemeente dat staat er! Lees het maar na. Hoe is dat mogelijk zegt u? Gemeente de eerste en de beste verklaring is het woord van Jeremia: ‘Arglistig is het hart, ja dodelijk wie zal het kennen?’ Wie nooit gehuiverd heeft voor deze donkere diepten van zijn eigen hart, zal wel de eerste zijn om stenen naar het hoofd van Jona te werpen. Man, hoe is het mogelijk? Dagen gepreekt, getrouw gepreekt en dan niet één man tot bekering - dat is al eeuwig groot - niet tien, niet honderd, maar duizenden en nog eens duizenden zijn tot bekering gekomen. Je smooit in de zegen. Je zou erin verdrinken! Want wat is er groter dan dat mensen de prediking geloven en aan wie de arm des Heeren wordt geopenbaard? Was de apostel niet zeer begerig enige vrucht te zien? Was hij niet als een boer, die na gezaaid te hebben de akker van de gemeente af te gaan om te zien of er enige groei en opkomst is van het zaad?

Welnu gemeente, die zegen was er in Ninevé. Niet spaarzaamlijk, niet druppelsgewijs, maar met stromen. Een gehele stad ligt op de knieën. In de schuld voor God, roepend om ontferming. En een gehele stad is begenadigd. Dan moest er buiten toch wel één staan, die met de engelen Gods zich verheugde over de bekering van een zondaar? Immers er is blijdschap in de hemel voor de engelen Gods over een zondaar, die zich bekeert. Wat betekent dat? Wel, dat het aangezicht Gods zo glanst en straalt van vreugde en blijdschap, dat de weerkaatsing daarvan te lezen valt op de engelen Gods. Zodat er blijdschap is voor de engelen Gods over een zondaar die zich bekeert. Hoe groot zal die blijdschap wel geweest zijn over de velen die als boetelingen gebogen lagen in Ninevé.

Maar noch het een noch het ander wordt opgemerkt door Jona. Hij ziet Gods aangezicht niet, laat staan het aangezicht van de engelen Gods. Hij leeft niet bij God. Dat is erg. Want al zijn wij kinderen Gods, en wij leven niet bij God, dan zijn wij tot alle boosheid in staat. Daarom is het ook zo dwaas Gods kinderen te gaan verafgoden. Wat zegt de Heere? Hoor: 'Gij nu schapen Mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben de Heere uw God'. Hoort u het: 'Gij zijt mensen'. Niets meer! Zo was Jona een mens. Wij kunnen hier de vraag gaan stellen: hoe kan iemand die een kind Gods is, in deze afzichtelijke zonde vallen? Tegenwoordig zou men zeggen: als die man zo en zo doet, hoe kan hij dan een kind Gods zijn? Of men breidt het ook nog uit tot zijn vrouw en kinderen. Als... als... Maar hoor dan! 'Gij zijt mensen! Maar Ik ben de Heere uw *God*'! Jona werd verdrietig. Want hij had nagelaten te bidden voor Ninevé. Een biddeloos hart is een opengebroken stad voor de vorst der duisternis. Abraham had indertijd gebeden voor Sodom en gepleit voor het behoud van die steden, ook al waren er maar tien rechtvaardigen. Maar Jona zit af te kijken, wanneer het oordeel zal ingaan, en wordt verdrietig wanneer het niet gebeurt.

Vanwaar Jona? Wel, omdat Jona God geen *God* kan laten! Omdat God berouw krijgt van Zijn dreiging. Dat is het bedillen [=naar je eigen hand willen zetten] van de wegen des Allerhoogste. Dat is het treurig werk van een mensenhart, dat de zon niet in het water kan zien schijnen. Lezen wij de Heilige Schrift gemeente! Want als God Zijn eigen Zoon zendt op deze aarde, dan is Hij de een te vrolijk en de ander te droefgeestig. De een te barmhartig en de ander niet barmhartig genoeg. De een te streng, en te heilig, en de ander te vriendelijk. Een vriend van tollenaars en zondaren, een vraat en een wijnzuiper, een verkrachter van de wet en het sabatsgebod. Zo is het altijd geweest. Niemand is aan het bedillen van deze God ontkomen. Daarom zijn ook allen die in zijn dienst staan aan deze bedilzucht onderworpen. Het is nooit goed. Wij hebben altijd wat aan te merken. Gods werk en dienstknechten zijn vergelijkbaar met schuurpalen, waaraan een ieder zijn rug afschuurt. O die bedilzucht!

Er was eens, gemeente, een vader die met zijn zoon (nog een jongen) een lange reis ging maken met een ezel. Eerst zette de vader zijn jongen op die ezel. Toen lachte iedereen hem uit en zeide: Nee maar, daar gaat de oude lopen en hij verwent zijn jongen zo. Toen keerde de vader de zaak om en ging zelf op de ezel zitten en liet de jongen lopen. Toen scholden de mensen de oude uit voor een lui en onbarmhartig mens. Toen gingen ze beiden op de ezel zitten, maar toen wekte de ezel algemeen beklag op en werden ze uitgescholden voor een dierenbeul. Daarna gingen ze beiden eraf en liepen naast de ezel. Maar toen kwam de hoon pas goed los, omdat zij niet eens wisten, waarvoor zij een ezel moesten gebruiken. Maar de spot steeg ten toppunt, toen zij beiden aanstalten maakten om de ezel te gaan dragen. Tenslotte besloten zij het zo te doen, zoals zij dachten dat het moest. Het is maar een verhaaltje, maar dacht u niet, dat het met de Heere precies zo ging? Alle vlees heeft op Zijn doen wat aan te merken. Zo ook Jona.

Maar waarom gemeente heeft God dit laten beschrijven? Tot onze lering en vertroosting! Tot onze lering, opdat wij nimmer zouden zuchten: Och was ik maar als die en die, dan zou God wel een welbehagen in mij hebben. Want de heiligen Gods zijn zondaren, die voor de wet Gods niet deugen en moeten ervaren, dat de wet geestelijk is en zij vleeselijk zijn! Wanneer u dat leert, zult u ook alle genadegaven wel ontvangen, die Gods heiligen hebben ontvangen. Het is ook geschreven tot onze vermaning, opdat wij na de kostelijkste uitredding van ons leven nimmer met onszelf op pad zouden gaan, maar de Heere van stap tot stap en van ogenblik tot ogenblik zouden nodig hebben. Opdat wij niet zelf voor de goede werken zouden gaan zorgen, maar bij de genade en de barmhartigheid van onze God zouden blijven en door veel strijd en lijden heen leren, dat Hij nimmer het goede laat ontbreken aan hen, die op Hem hopen.

Maar gemeente laten wij Jona niet misverstaan. Hij was geen sadist die alleen maar plezier heeft als anderen lijden. Hij was een Israëliet, die veel van zijn volk hield. Hij wist wat de Assyriërs aan zijn volk hadden gedaan een en andermaal. Hij had de rokende dorpen en velden gezien. Hij had de verwoestingen aanschouwd, die zij telkens opnieuw in Kanaän hadden aangericht. Het waren de vijanden van Israël, die voor God in de schuld waren gekomen. Het waren deze vijanden van Israël, van wie hij verder kwaad duchtte. Hij zag ze alweer opkomen als geselroeden van God over het ongehoorzame volk en hier een wereldstad in de schuld. Hij zag de Heere op reis. En zag hij het goed? Wat had de Heere in Zijn hand? Een kandelaar? Welke kandelaar? Wel van Zijn Woord en Geest. Hij zag als Ezechiël God naar *Ninevé* vertrekken! En dat mocht niet! De Heere moest bij Zijn volk blijven! Hij moest niet weggaan en helemaal niet naar Ninevé! Want dan zou niet Jeruzalem, maar Ninevé de hoofdstad van het Godsrijk worden. Het Godsrijk is in het geding. De toegang tot de heidenen wordt geopend. En dat lag Jona niet. Daarbij komt, dat zijn eer als profeet in het geding is. Immers hij had gezegd: Nog veertig dagen en Ninevé zal worden omgekeerd. Nu gebeurde het niet en Jona was bezorgd voor zijn eer. Hij had nog niet geleerd wat ieder van Gods dienstknechten moet leren, dat de *Heere* zorgt voor de eer van Zijn eigen knechten.

Het Evangelie is een dwaasheid, welnu dan zullen ook de knechten der Heeren een en andermaal als dwazen ten toon staan. Jona dacht dat hij getrouw was geweest, maar dat de Heere hem ontrouw was geworden. Jona verstond de weg des Heeren niet! Welnu, gemeente, dat is het hart van de zaak. En daarin staat Jona vlakbij ons. Immers van waar dat bedillen van de wegen des Heeren dan uit het kruisen van Gods weg en onze weg? Wie heeft er nooit diep in zijn hart gedacht, dat dit of dat niet kon bestaan met de regering des Heeren. O die gruwelijke opstand van het hart tegen de wegen des Heeren! O die gemelijkheid en die toornigheid des harten tegen alles wat de Heere zegt en doet! Daarom heeft Jona verdriet. Want de nijd en de toorn werken Gods gerechtigheid niet. Zij baren onvrede, want nijd en toorn bestaan niet met leven met God. Zij zijn beiden inwerkingen van de vorst der duisternis. Zij roven de levensblijdschap en de levenskracht. Zij vergiftigen de verhoudingen tussen de mensen. Juist wanneer de nijd en de afgunst en de jaloersheid als evenzovele slangen aan de boezem worden gekoesterd zijn ze als vuur die beenderen verteert. Ja, de Schrift zegt dat de nijd de verrotting der beenderen is. Hier keert de nijd zich tegen de Heere Zelf. Het openbaart zich naar buiten.

Zien wij naar onszelf. Hoe vaak is er niet in ons hart het verzet. Jona stootte zich aan Gods barmhartigheid. God was volgens Jona te barmhartig. O gemeente verwondert u! Want deze man was geen vreemdeling in het leven met God. Hij had de wondere goedertierenheid des Heeren een en ander maal gesmaakt. God had hem op de bodem van de zee geworpen om zijn ongehoorzaamheid. God had hem in Zijn dienst genomen. God had hem een opdracht gegeven. God had hem op de bodem van de zee geworpen om zijn ongehoorzaamheid. God had hem uit loutere barmhartigheid van de oorden van het graf opgehaald. God had hem uit loutere barmhartigheid niet gedaan naar zijn zonden, maar had hem gehoord toen hij riep uit het ingewand van de vis. En deze man zal zich ergeren wanneer de Heere die barmhartigheid bewijst ook aan anderen. Ontroerend, maar waar! Hoe vaak is dat nog zo!. Hoe vaak hebben wij een ander de genade niet gegund?

Hebben wij met onze gedachten Hem met een maatstok gemeten! Of hoe vaak hebben wij niet nijd en afgunst gehad om de goedertierenheden des Heeren?

U kent de gelijkenis van de twee schuldenaars. De een had erg veel schuld en de ander een beetje minder. Alles *wat* zij schuldig waren werd van *beiden* kwijtgescholden! Toen heeft de een de ander naar de keel gegrepen. Gemeente, wat is de zonde een gif, een vuur! Als het niet gaat naar wat wij denken, dan gaat alles mis. Dan gaat alles verkeerd! Dan ontsporen wij in een onheilige en een onzalige ijver, maar zonder verstand. Hoor nu gaat Jona bidden! Dat is goed. Want wanneer een mens verdriet heeft moet hij gaan bidden. Maar Jona bidt *kwaliijk*! Wat is dat zegt er iemand kwalijk bidden? Dat is bidden met een wortel van bitterheid. Maar dat merkt Jona niet. Hij bidt. Maar hij is niet verootmoedigd. Hij is niet stof en as voor de hoge God. Hij is niet ontdekt aan zijn verlorenheid. Hij bad niet uit de ootmoed: 'Niet mijn wil, maar de Uwe geschiede'. Want dan verkrijgen wij niets. Dan schrijven wij de Heere de weg voor. Dan is er geen vurigheid van geest, maar een en al voorschrijven van de weg des Heeren. Menigeen denkt: ik kan wel niet veel, maar bidden kan ik wel, en hij gebruikt het gebed op een ondeugdelijke wijze. Hij wil het in zijn hand hebben! Maar dat is geen bidden! Alle bidden begint met de zielsgesteldheid: 'Wij weten niet wat wij zullen bidden'. De Heilige Geest worstelt veeleer met ons gebed door het uit onze hand te nemen en het in Zijn hand te nemen. Dan willen wij verstaan wat de Heere leert: dat Zijn Naam groot is van genade en groot is van goedertierenheid en trouw. Maar hier bidt Jona kwalijk.

Twee gebeden van Jona staan ons opgetekend. Het eerste gebed uit de buik van de vis, het tweede gebed uit de nijd. Hij is alles vergeten. O gemeente, wat zijn wij vergeetachtig! Wij vergeten wat wij nooit moesten vergeten. Wanneer een kind zijn vingers goed aan een kachel brandt, past het een tweede keer best op. Maar Jona werd was gered uit doodsgevaar! Hij was uitgeholpen uit benauwdheid. Hij ontving genade. Waar is zijn dankbaarheid? Het is in geen velden of wegen te zien. Let op de inhoud van zijn gebed. Ik *wist* het wel. Daarom ben ik gevluucht. Hij ziet zijn ongehoorzaamheid en daarom gerechtvaardigd. Jona had niets te vragen. Alleen maar te verwijten. Hij wist het wel. Hij heeft het altijd wel geweten. Zo onbeschaamd! Gemeente wat een tegensprekers! Wat een verdragen van deze tegensprekers! Altijd God de schuld geven en wijzer zijn dan God! Eigen ik weer op de troon. Als er onder de mensen zijn, die altijd gelijk hebben en nooit ongelijk, dan noemen wij zulke mensen onuitstaanbaar. Maar gemeente, wat moet de Heere en eindeloos geduld hebben om dit vitten en het bemoeien met Zijn wegen en werken te verdragen! Heeft u die tegenspreker al in eigen hart gezien? Heeft u verstaan, dat het vlees niet deugt? Dat het nergens nu voor is, omdat het zich aan God niet onderwerpt! Die zaden en kiemen van alle boosheden ontdekt? Jona lijkt op de discipelen die toen de inwoners van een dorp van de Samaritanen niet tevoorschijn kwamen. Zij waren zonen des donders. Is die vrome Jehu in uw hart al aan de kaak gesteld?

Wat wist Jona? Wel dat de Heere een genadig en barmhartig God is, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad. Ja, Jona kende de Heere. Hij kende Gods hart! Hij kende de ingewanden van Zijn ontferming. Maar hij maakte er een verkeerd gebruik van. 'Ik wist dat Gij een genadig God was'. Genadig dat is: Gods gezindheid. Hij is genadig! Hij is alleen maar genadig! Dat is dat Hij zich neerbuigt over het verlorene. Daarvan had Jona getuigd: 'Het heil is des Heeren'. Jawel, nochtans! Maar nu? Er klinkt een verwijt. Hij is barmhartig! Dat is de spreiding van deze genade. Hij heeft Zich ontfermd! Dat is het oprapen, waar niemand medelijden met ons heeft. Dat is de wassing van onze zonden. Dat is dat God lankmoedig is. Hij is lang van geduld. Hij heeft almaar geduld! De stad werd niet in de hel geworpen, maar is in het heden der genade. God is traag van toorn. Gods wonderbaar geduld bleek in het almaar blijven roepen en trekken uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Het zijn koorden van liefde. In het steeds maar weer worstelen tegen de onwil en het onverstand. In het almaar verbrijzelen en vergruizelen van de vijandschap van het hart. Alles was samengevat in Gods goedertierenheid! Mozes op de berg werd erin verslonden. Jona had Exodus goed gelezen.

Maar nu klinkt een aanklacht van Jona, in plaats van een dankzegging. Nu dan Heere, neem mijn ziel, want het is mij beter te sterven dan te leven. Hij is levensmoe. Het is te zwaar voor hem. Hij maakt een inzinking door. Mozes, Elia, Jona, kenden ook hun crises. Al zijn ze ook verscheiden. Denk aan Paulus. Maar ook bij de kinderen Gods. Ik wou dat ik maar van de ellende af was. En dan? Dan stelt God hem een vraag. 'En de HEERE zeide: Is uw toorn billijk ontstoken?' Een vraag die hem confronteert met zijn boosheid. God gaat niet mee in zijn zelfbeklag, maar vraagt of de toorn van Jona terecht is. Jona zwijgt bij deze vraag. Hij heeft daar niets op te zeggen. Straks in vers 9 vraagt God het nogmaals en dan geeft Jona wel antwoord. Maar nu nog niet. Jona verlaat de stad en zoekt een plaats om daar af wachten wat er met Ninevé gaat gebeuren. Jona zwijgt, maar God spreekt. En de HEERE gaat aan Jona onderwijs geven. Hij spreekt ook nu gewis tot ieder die voor Hem leeft.

Amen